

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΙ ΛΑΟΙ

ΣΟΥΜΕΡΙΟΙ, ΑΣΣΥΡΙΟΙ,
ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΙ, ΑΚΚΑΔΙΟΙ
ΑΙΓΥΠΤΙΟΙ,
ΦΟΙΝΙΚΕΣ, ΕΒΡΑΙΟΙ,
ΜΗΔΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΣ, ΧΕΤΤΑΙΟΙ

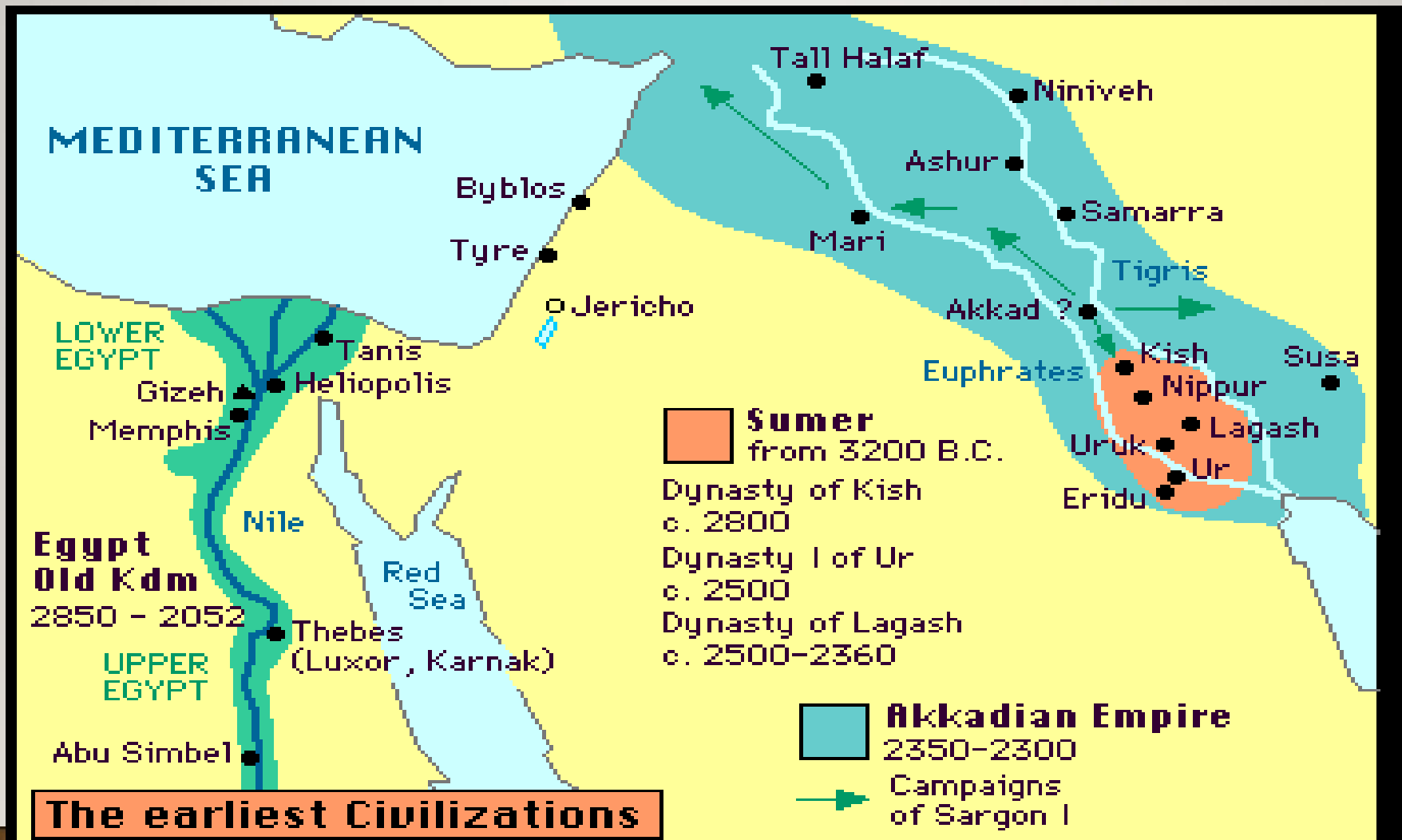
ΤΟ ΞΥΠΝΗΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ



ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ, ΜΕ ΤΟΥΣ
ΣΟΥΜΕΡΙΟΥΣ, ΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΛΑΟ ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ Ο ΟΠΟΙΟΣ ΑΝΕΠΤΥΞΕ ΥΨΗΛΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ, ΑΡΧΙΖΕΙ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Η ΙΣΤΟΡΙΑ.

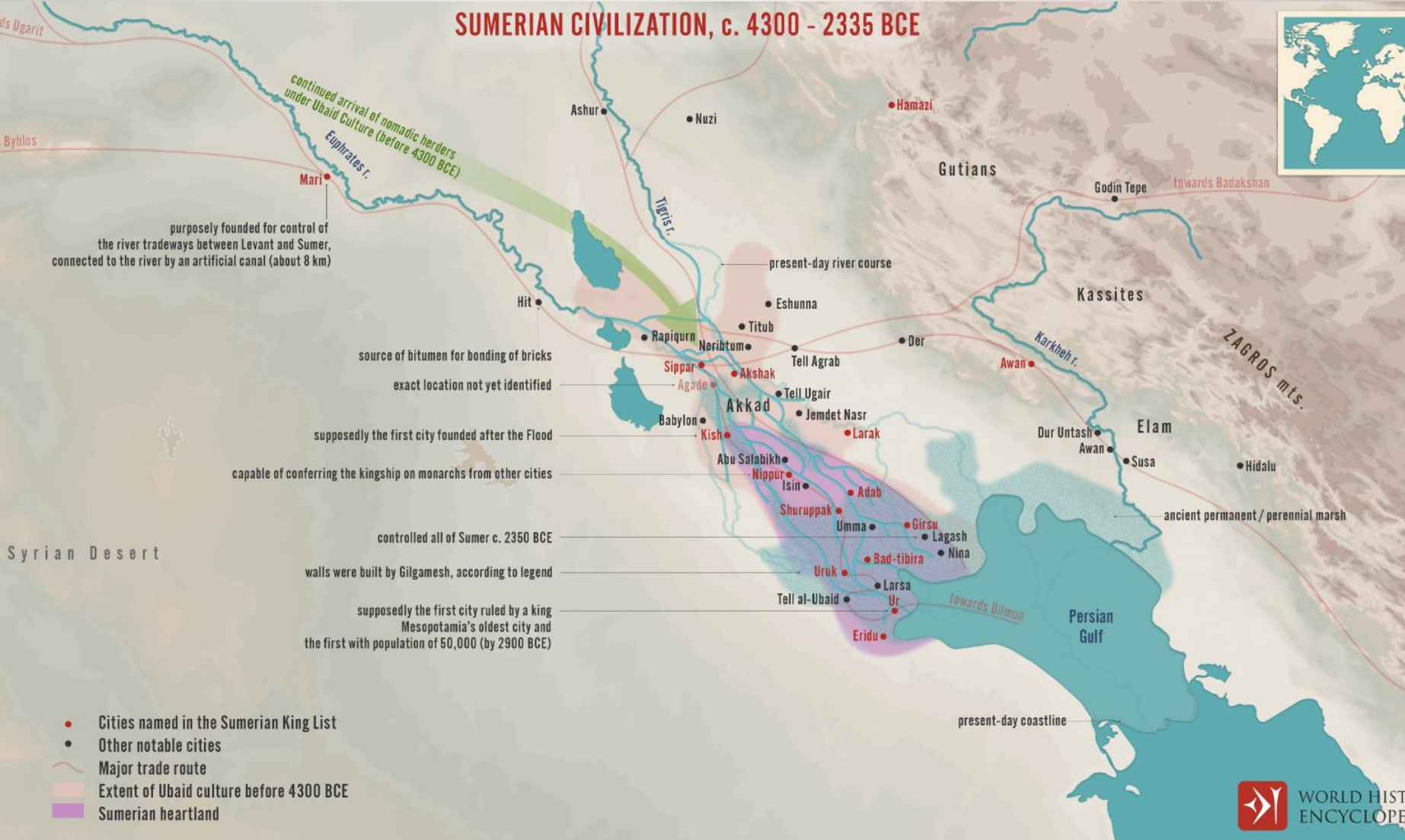


ΣΟΥΜΕΡΙΟΙ



Back to: [Worldmap](#)

SUMERIAN CIVILIZATION, c. 4300 - 2335 BCE



ΣΟΥΜΕΡΙΟΙ: ΟΠΡΩΤΟΣ ΛΑΟΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΕ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ!

- Οι Σουμέριοι ήταν υπεύθυνοι για πολλές από τις σημαντικότερες καινοτομίες, εφευρέσεις και έννοιες που θεωρούνται δεδομένες στις μέρες μας.
- Ουσιαστικά "εφηύραν" τον χρόνο, διαιρώντας την ημέρα και τη νύχτα σε δωδεκάωρες περιόδους, τις ώρες σε 60 λεπτά και τα λεπτά σε 60 δευτερόλεπτα.
- Άλλες καινοτομίες και εφευρέσεις τους περιλαμβάνουν τα πρώτα σχολεία, την πρωιμότερη εκδοχή της ιστορίας του μεγάλου κατακλυσμού και άλλων βιβλικών αφηγήσεων, το αρχαιότερο ηρωικό έπος, την κυβερνητική γραφειοκρατία, τη μνημειακή αρχιτεκτονική και τις τεχνικές άρδευσης.

ΣΟΥΜΕΡΙΟΙ ΓΕΩΡΓΙΑ



ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΣΟΥΜΕΡΙΩΝ



ΣΟΥΜΕΡΙΟΙ, ΑΝΔΡΟΓΥΝΟ



ΣΟΥΜΕΡΙΟΙ ΣΦΗΝΟΕΙΔΗΣ ΓΡΑΦΗ



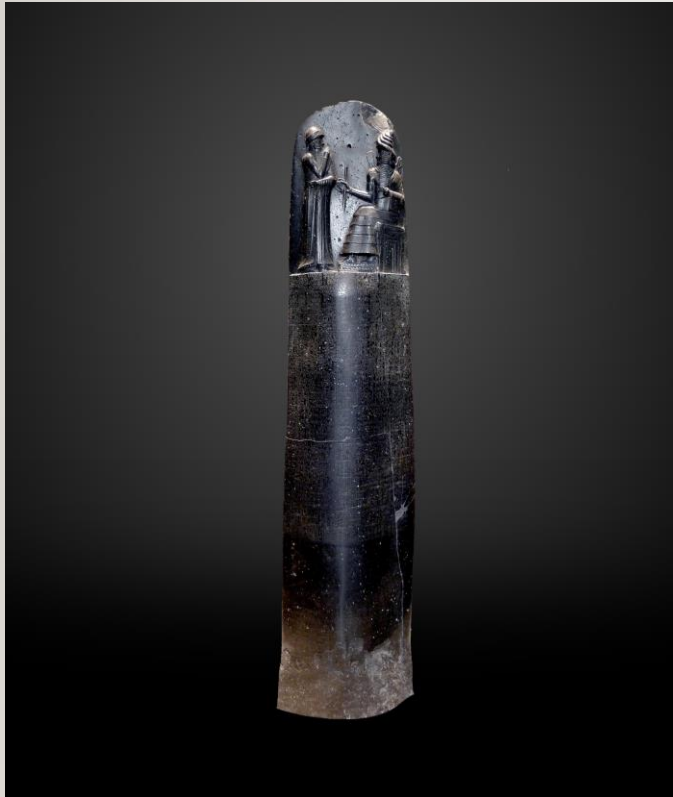
-
- Κατά την 3η χιλιετία, σημιτικοί λαοί αναμειγνύονται με τους Σουμέριους, παραλαμβάνουν από αυτούς πολιτισμικά στοιχεία και κατορθώνουν να δημιουργήσουν ένα μεγάλο ενιαίο κράτος.
 - Τη 2η χιλιετία, με κέντρο την πόλη της Βαβυλώνας, **ολόκληρη η Μεσοποταμία αποτελεί ένα ισχυρότατο κράτος** το οποίο κατά την περίοδο της βασιλείας του **Χαμουραμπί (1730-1695 π.Χ.)** φθάνει στο ύψιστο σημείο της ακμής του.

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ



-
- Στον **Χαμουραμπί** οφείλεται η αρχαιότερη γραπτή νομοθεσία η οποία σώθηκε χαραγμένη σε μία πέτρινη στήλη (**Κώδικας Χαμουραμπί**).

ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ ΧΑΜΟΥΡΑΜΠΙ ΕΙΝΑΙ ΑΥΣΤΗΡΟΤΑΤΟΙ ΚΑΙ ΜΑΣ ΔΙΝΟΥΝ ΜΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ.



Πήλινη πινακίδα με εγγραφές των νόμων
Χαμμουραμπί_1750 πΧ_μουσείο Λούβρου_πηγή
wikipedia

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΧΑΜΟΥΡΑΜΠΙ

- Για έναν άνδρα ο γάμος σήμαινε ουσιαστικά αγορά της γυναίκας, ακριβώς το ίδιο όπως η αγορά ενός οικοπέδου ή ενός εμπορεύματος. Η οικογένεια του μέλλοντος γαμπρού λαμβάνει την πρωτοβουλία και, αφού επιλέξει τη μέλουσα σύζυγο, προσφέρει στον πατέρα της ένα σημαντικό ποσό, το οποίο επισφραγίζει τη μεταβίβαση. Στη συνέχεια η κόρη, με την τελετή του γάμου, μετέβαινε στο σπίτι του συζύγου της όπου, εκτός απροόπτου, παρέμενε μέχρι το τέλος της ζωής της. Ουσιαστικά ο σύζυγος είναι ιδιοκτήτης της συζύγου, όπως και της περιουσίας της, κινητής και ακίνητης.

- J. Bottero, *Initiation a l' Orient ancien*, σ. 157 (μετ. Β.Σ.)

- Συνολικά υπήρχαν **282 νόμοι**, χαραγμένοι σε στήλη και τοποθετημένοι σε δημόσια θέα, οι οποίοι έγιναν ιδιαίτερα γνωστοί για την σαφήνεια, αλλά και τη σκληρότητά τους. Μεταξύ άλλων, περιείχε διατάξεις που ρύθμιζαν το κανονισμό λειτουργίας των «**οίκων οινοποσίας**», **τηνευθύνη των караβανιών για οποιαδήποτε ζημιά**, ακόμα και σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών, ενώ **προστάτευε το οικιακό άσυλο** και τιμωρούσε με θάνατο την παραβίασή του. Ορισμένα παραδείγματα έχουν ως εξής:
- **Αν κάποιος τυφλώσει κάποιον, τότε πρέπει να τυφλωθεί.**
- **Αν κάποιος σπάσει τα οστά κάποιου, τότε πρέπει να σπάσουν τα οστά του.**
- **Αν ένας άνθρωπος «σπάσει τα δόντια» κάποιου, τότε πρέπει να σπάσουν τα δόντια του.**
- **Εάν ένας οικοδόμος οικοδομήσει το σπίτι κάποιου και δεν το κτίσει σωστά και το σπίτι που έκτισε καταρρεύσει και σκοτώσει τον ιδιοκτήτη, τότε ο οικοδόμος πρέπει να θανατωθεί. Αν δε σκοτώσει τον γιο του ιδιοκτήτη του σπιτιού, τότε θανατώνεται ο γιος του οικοδόμου.**



-
- Το βαβυλωνιακό κράτος βοήθησε ιδιαίτερα την ανάπτυξη των επιστημών και των γραμμάτων. Η επιστήμη της αστρονομίας οφείλει στους Βαβυλώνιους τα πρώτα της βήματα, ενώ το έπος Γιλγαμές είναι ο πολυτιμότερος καρπός της πνευματικής τους ανάπτυξης.

ΤΟ ΕΠΟΣ ΓΙΛΓΑΜΕΣ

- Λογοτεχνικό δημιούργημα της σουμεριακής ακμής το έπος Γιλγαμές, το οποίο προηγείται κατά μιάμιση χιλιετία των ομηρικών επών, διηγείται την ιστορία ενός νεαρού βασιλιά, γεμάτου δύναμη και αλαζονεία. Ο βασιλιάς αυτός, ο Γιλγαμές, μέσα από τις περιπέτειες και τα παθήματά του μεταμορφώνεται, γίνεται ταπεινός και, τελικά, με δάκρυα και πόνο, δέχεται την κοινή μοίρα όλων των ανθρώπων, το θάνατό του.
- Το σουμεριακό αυτό έπος, το αρχαιότερο στο είδος του, αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα λογοτεχνικά δημιουργήματα της ανθρωπότητας. Ας γευτούμε κάτι από την ομορφιά του
- Άκου την ιστορία του ανθρώπου αυτού, του Γιλγαμές,
- που τόσο δεινοπάθησε σκληρά.
- Ανώτερος απ' άλλους βασιλιάδες και πολεμιστής, άρχοντας
- και γίγαντας.
- Ήρωας που στην Ουρουκ είδε το φως, σαν Ταύρος άγριος, ορμητικός.
- Μπροστά τραβάει, αρχηγός
- Ακολουθεί, στήριγμα των συντρόφων του,
- Πλέγμα γερό, προστάτης των αντρών του,
- Αυτός, το μανιασμένο κόμα της πλημμύρας
- Που κι έναν τοίχο πέτρινο γκρεμίζει.
- Ο Γιλγαμές σε δύναμη άφταστος.
- *Το έπος του Γιλγαμές: Πινακίδα I, στήλη ε'. Απόδοση Αύρα Word (Εκδόσεις Ιστός)*
- *Τι σου θυμίζουν οι στίχοι του σουμεριακού έπους;*

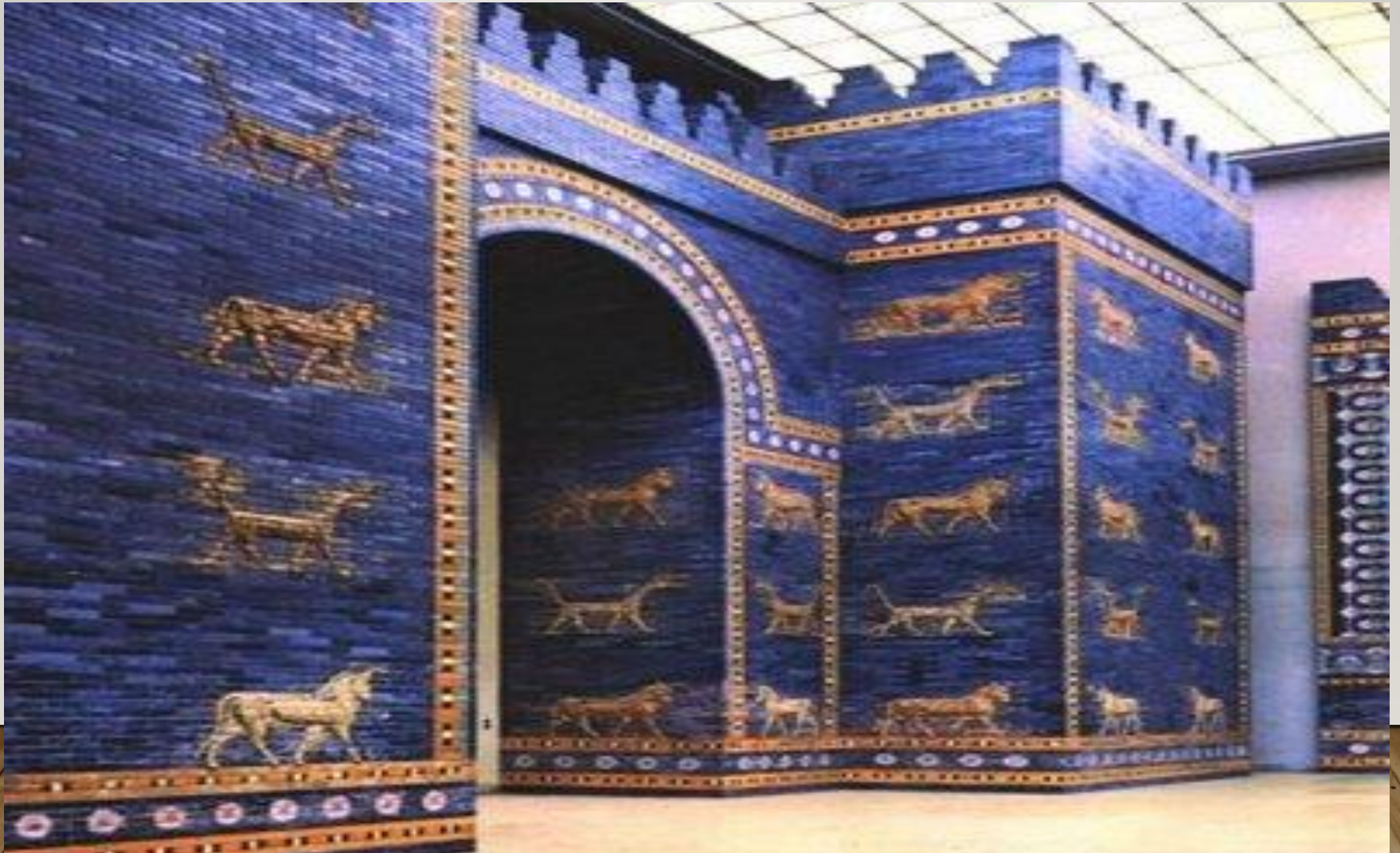
ΠΥΛΕΣ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΑΣ 1, PERGAMON MUSEUM, BERLIN



ΠΥΛΕΣ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΑΣ 2, PERGAMON MUSEUM, BERLIN



ΠΥΛΕΣ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΑΣ 2, PERGAMON MUSEUM, BERLIN



ΚΡΕΜΑΣΤΟΙ ΚΗΠΟΙ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΑΣ 1

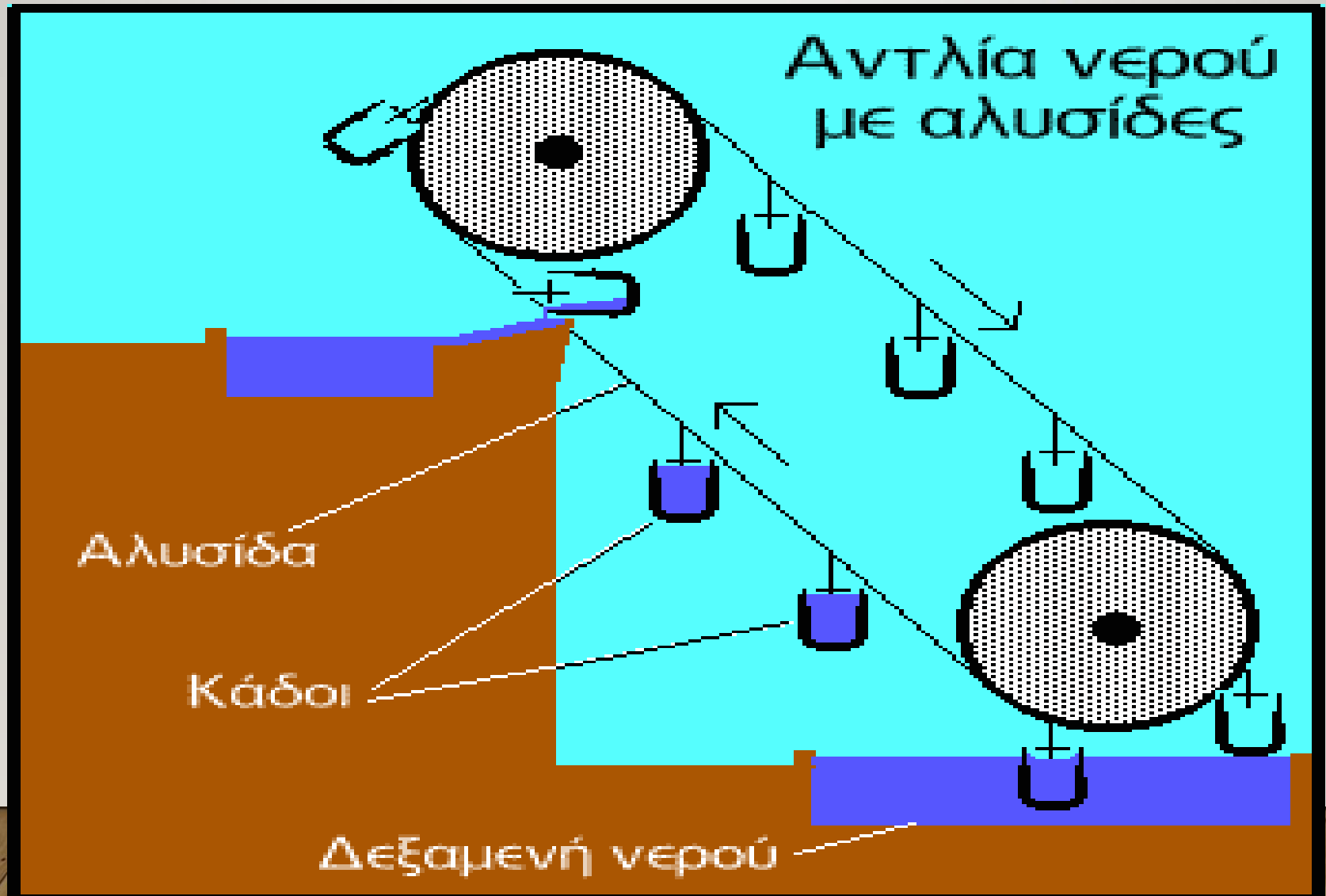


Οι κρεμαστοί κήποι της Βαβυλώνας (Από τον Μιχάλη Πολίτη) Φρούτα και λουλούδια... Καταρράκτες... Κήποι που κρέμονται από τα πεζούλια παλατιών... Εξωτικά ζώα... Αυτό είναι η εικόνα των Κρεμαστών Κήπων της Βαβυλώνας στο μυαλό των περισσότερων ανθρώπων. Όσο κι αν φαίνεται παράδοξο, είναι πολύ πιθανό τελικά αυτοί οι κήποι να υπήρξαν μόνο στο μυαλό και την φαντασία των αρχαίων Ελλήνων ιστορικών! Οι κρεμαστοί κήποι της Βαβυλώνας κατέπληξαν πολλούς ταξιδιώτες και ιστορικούς στους αρχαίους χρόνους. Αν και δεν υπάρχουν πλέον, η ιδέα ενός τέτοιου θαυμάσιου άθλου της εφαρμοσμένης μηχανικής συναρπάζει τους ανθρώπους ακόμα και σήμερα.

ΚΡΕΜΑΣΤΟΙ ΚΗΠΟΙ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΑΣ 2



ΒΑΒΥΛΩΝΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ



Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ



- Η ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

- Πριν από δύο αιώνες γνωρίζαμε ελάχιστα πράγματα για την αρχαία Αίγυπτο. Όλες οι επιγραφές που βρίσκονται χαραγμένες επάνω στα μνημεία ήταν ακατανόητες, γιατί δεν μπορούσαμε να αποκρυπτογραφήσουμε τα σύμβολα της αιγυπτιακής γραφής, τα ιερογλυφικά. Άλλωστε δεν ενδιαφέρονταν παρά ελάχιστοι για τα ερείπια των ναών και των τάφων που έμεναν μισοθαμμένα κάτω από την άμμο της ερήμου. Μετά την εκστρατεία του **Ναπολέοντα** στην Αίγυπτο (1799-1801) αρχίζει να γεννιέται το ενδιαφέρον. Ένας Γάλλος, ο Ιωάννης Φραγκίσκος **Σαμπολιόν**, κατόρθωσε το 1822 να **αποκρυπτογραφήσει τα ιερογλυφικά** και έκτοτε ένα πλήθος αρχαιολόγων προχώρησε σε ανασκαφές στην Αίγυπτο. Η ανάγνωση της αιγυπτιακής ιερογλυφικής γραφής έδωσε ένα πλήθος πληροφοριών για ολόκληρο τον προϊστορικό κόσμο του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου.

-



ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΧΑΡΤΗΣ 1



ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΧΑΡΤΗΣ 2



«ΔΩΡΟΝ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ»
ΟΝΟΜΑΖΑΝ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ



ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΝΕΙΛΟΣ



- Ο Νείλος, που πηγάζει σχεδόν από τον Ισημερινό, διασχίζει την Αίγυπτο σε μία απόσταση 1.000 χιλιομέτρων και την μεταβάλλει σε αληθινό σιτοβολώνα.
- Ο Νείλος είναι η μόνη οδός επικοινωνίας για την Αίγυπτο. Πλήθος πλοίων τον διασχίζουν. Συνηθισμένοι στη ναυσιπλοία οι Αιγύπτιοι διακινδυνεύουν και ταξίδια στην ανοιχτή θάλασσα. Πλέουν προς τις ακτές της Παλαιστίνης, απ' όπου προμηθεύονται ξυλεία. Όμως τακτικά ο Νείλος πλημμυρίζει και τα νερά του κατακλύζουν τις γύρω περιοχές.
- Η χλωρίδα και η πανίδα στις όχθες του Νείλου καλύπτουν απόλυτα τις ανάγκες των Αιγυπτίων. Στο δέλτα του ποταμού ψαρεύουν και το κυνήγι είναι άφθονο. Εκεί φυτρώνει σε αφθονία ο **πάπυρος**, τον οποίο χρησιμοποιούν για να κατασκευάζουν πλοία, καλάθια, σχοινιά και, κυρίως, ένα είδος χαρτιού.



-
- Η Αίγυπτος, από τις αρχές της Εποχής του Χαλκού, αποτελεί ένα ισχυρό ενιαίο κράτος, το πρώτο στην ιστορία. Οι ηγεμόνες του φέρουν τον τίτλο του **Φαραώ**.
 - Η χώρα, διαδοχικά, γνωρίζει τρεις περιόδους ακμής, αυτή του **Αρχαίου Βασιλείου**, του **Μέσου** και του **Νέου Βασιλείου**. Κατά την περίοδο του Αρχαίου Βασιλείου (3000-2200 π.Χ.) το κράτος οργανώνεται.

-
- Κοντά στην πρωτεύουσα **Μέμφιδα** οι Φαραώ οικοδομούν γιγαντιαίους τάφους, τις **πυραμίδες**.

-
- γεωγραφικά χαρακτηριστικά: έρημοι, Νείλος, εύφορη γη, ορυκτά και συνεχής ηλιοφάνεια, Άνω και Κάτω Αίγυπτος
 - θρησκεία: το πρόβλημα του θανάτου και η ανάσταση των νεκρών
 - πολυάριθμος και εργατικός λαός, απόλυτη μοναρχία, θεοκρατικό σύστημα, ιερατείο

ΧΑΡΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ



ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

- Μνημειώδες ύψος, τεράστια έκταση και όγκος
- Εξυπηρέτηση πολύπλοκων λειτουργιών
- Δοκός επί στύλων
- Αρχιτεκτονική του λίθου
- Γεωμετρία και καθαρές μορφές
- Μεγαλείο και μυστήριο
- Ανεξέλικτη και στατική αρχιτεκτονική

ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ



ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΜΟΥΜΙΑ



ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΘΡΗΣΚΕΙΑ



ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΣΦΙΓΓΑ



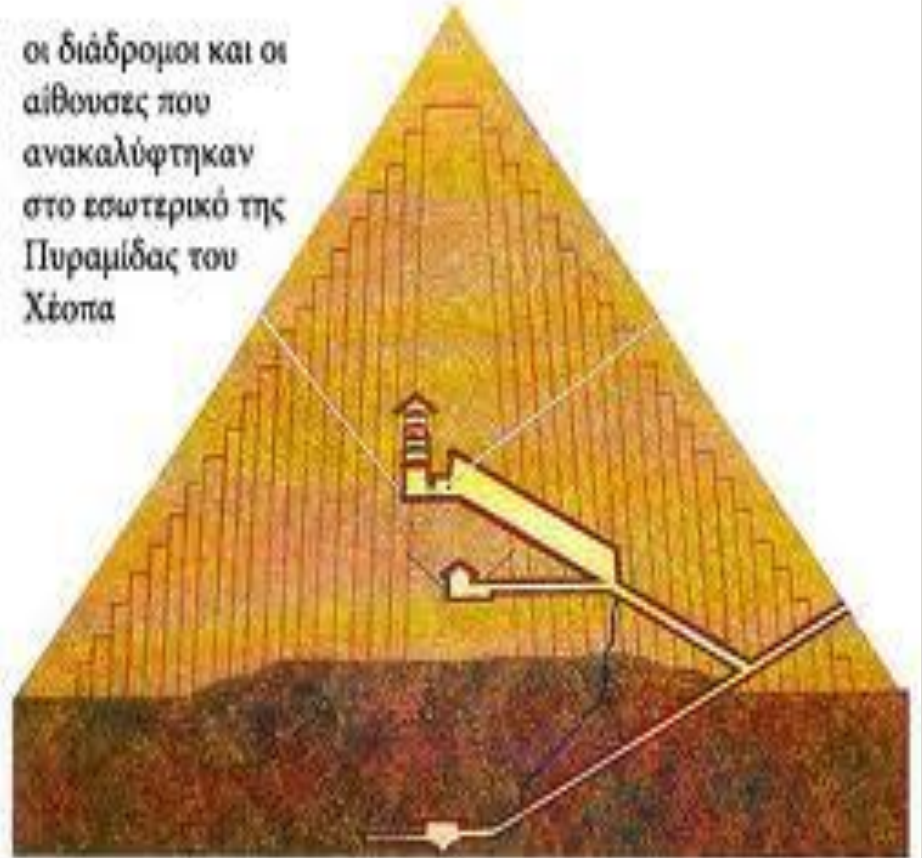
ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΠΥΡΑΜΙΔΑ ΤΟΥ ΧΕΟΠΟΣ



ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ, ΘΑΥΜΑΣΤΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΜΑΤΑ



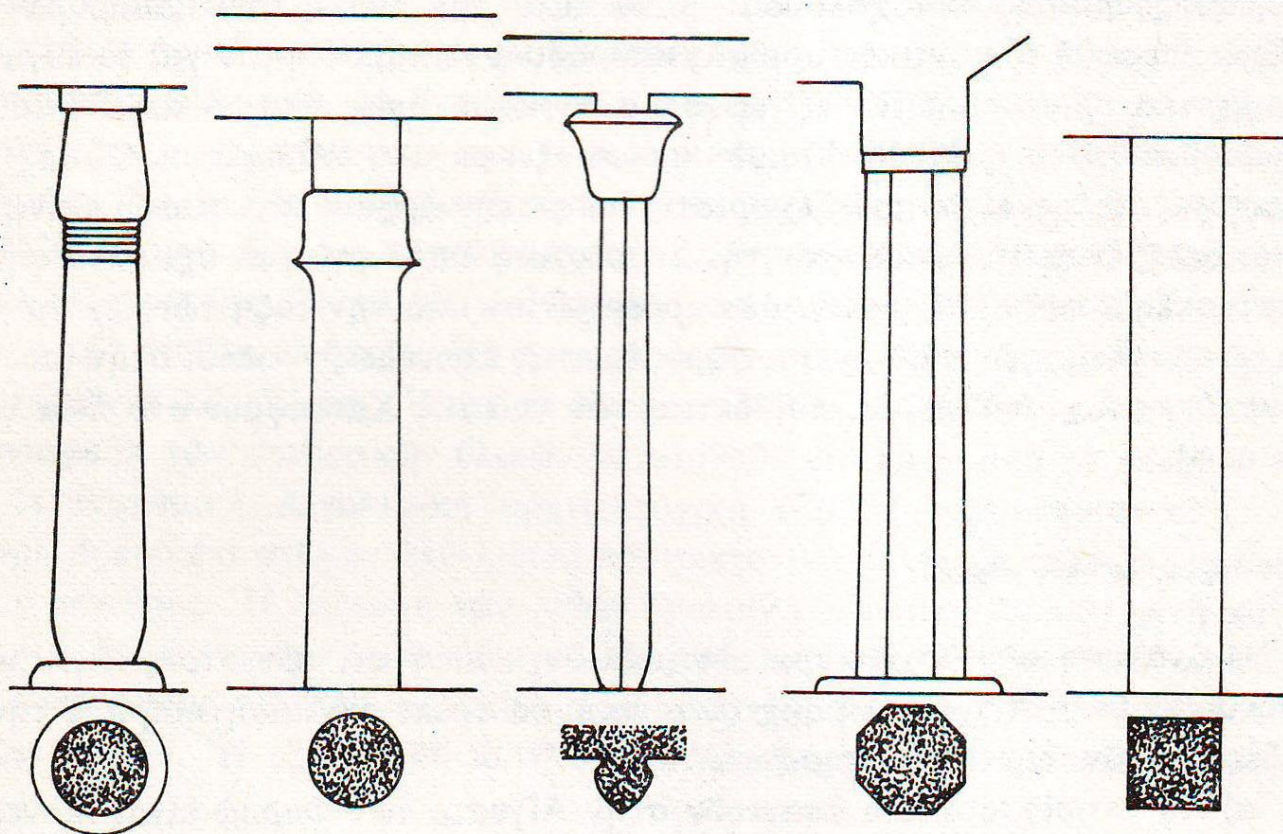
οι διάδρομοι και οι
αίθουσες που
ανακαλύφθηκαν
στο εσωτερικό της
Πυραμίδας του
Χέοπα



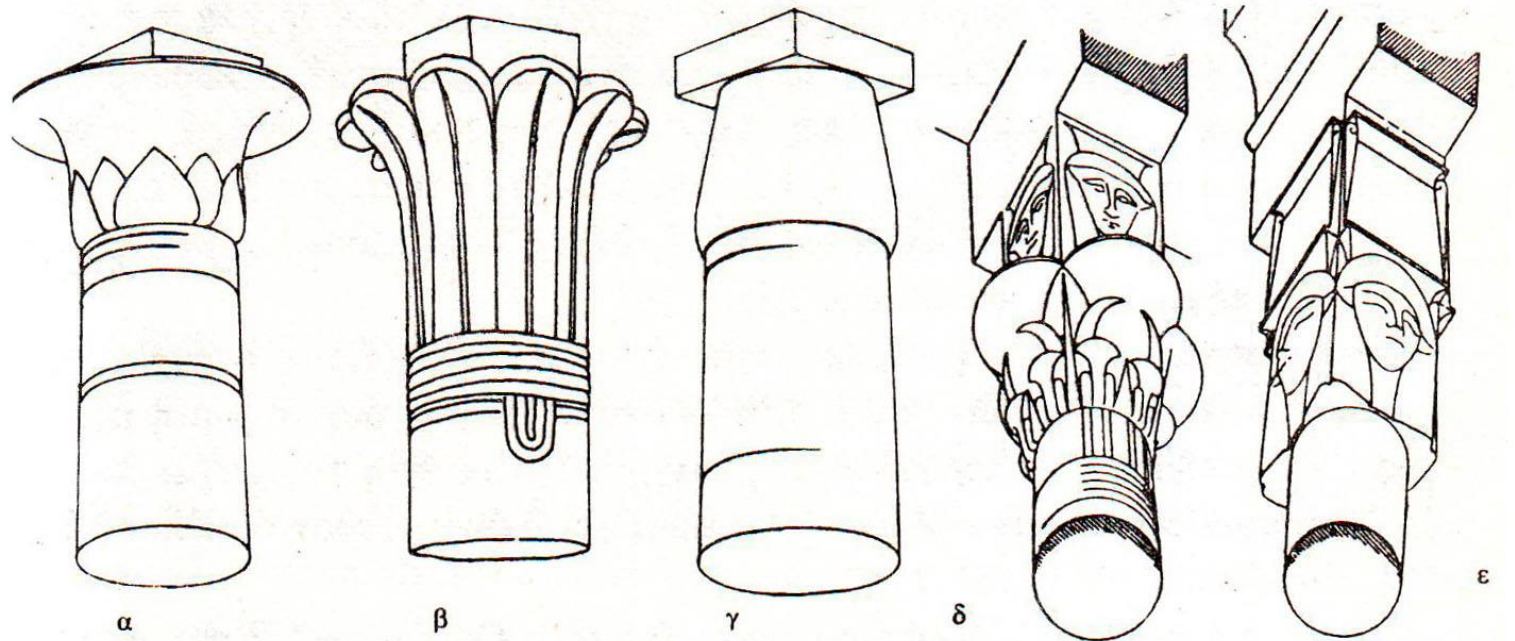
-
- <https://www.facebook.com/watch/?ref=saved&v=962234908201928>

-
- Κατά την περίοδο του Μέσου Βασιλείου (2050-1800 π.Χ.) η Αίγυπτος ακμάζει. Για να προστατευθούν από τις επιδρομές, οι Αιγύπτιοι οχυρώνουν τα σύνορα της χώρας. Η πρωτεύουσα μεταφέρεται στη **Θήβα**, στην Άνω Αίγυπτο. Κατά την περίοδο του Νέου Βασιλείου (1600-1100 π.Χ.) η Αίγυπτος ακολουθεί ιμπεριαλιστική πολιτική και επεκτείνεται προς τον Νότο και την Ανατολή.

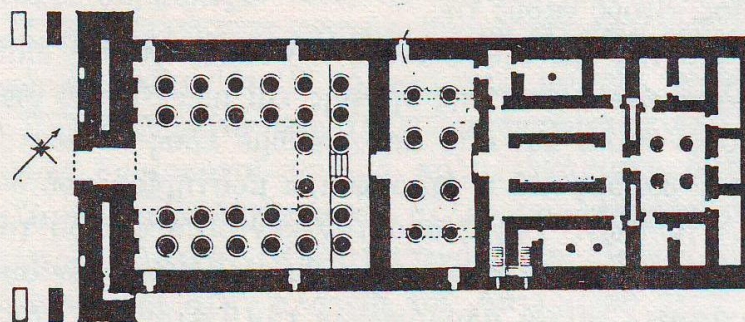
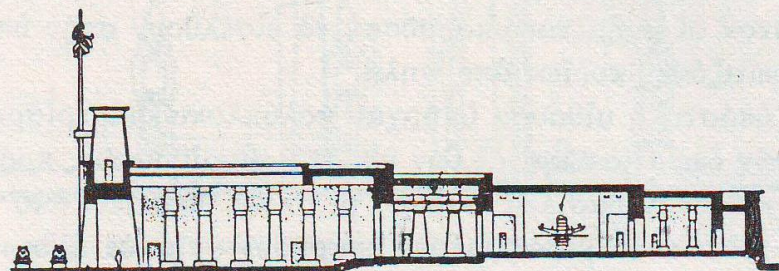
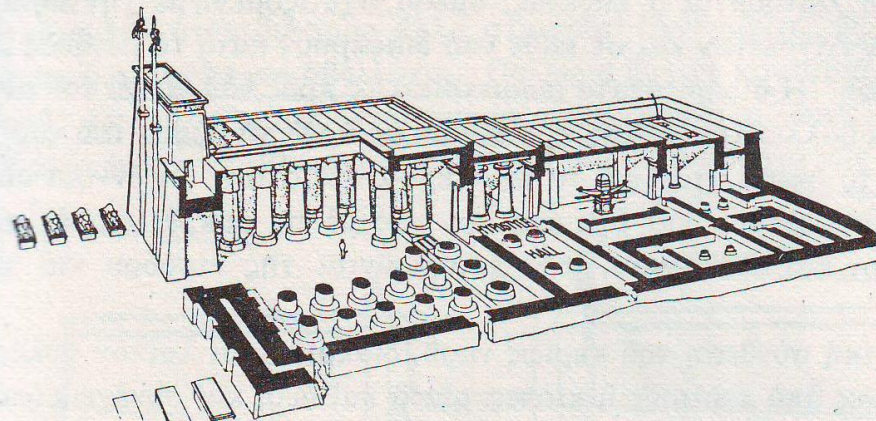
-
- Κοντά στη Θήβα οι Φαραώ χτίζουν τους τάφους τους «στην κοιλάδα των βασιλέων» και οικοδομούν λαμπρούς ναούς, όπως του Καρνάκ, του Λούξορ και του Αμπού Σιμπέλ.



2. Στηρίγματα Αιγυπτιακής αρχιτεκτονικής σὲ ὄψη καὶ κάτοψη: α Κίων με κιονόκρανο κλειστοῦ ἄνθους λωτοῦ, β Κίων με κιονόκρανο ἀντεστραμμένου ἄνθους λωτοῦ, γ Ἡμικίων παπυρόμορφος, δ Ὀκταγωνικὸς κίων, ε Ἀπλὸς πεσσός.

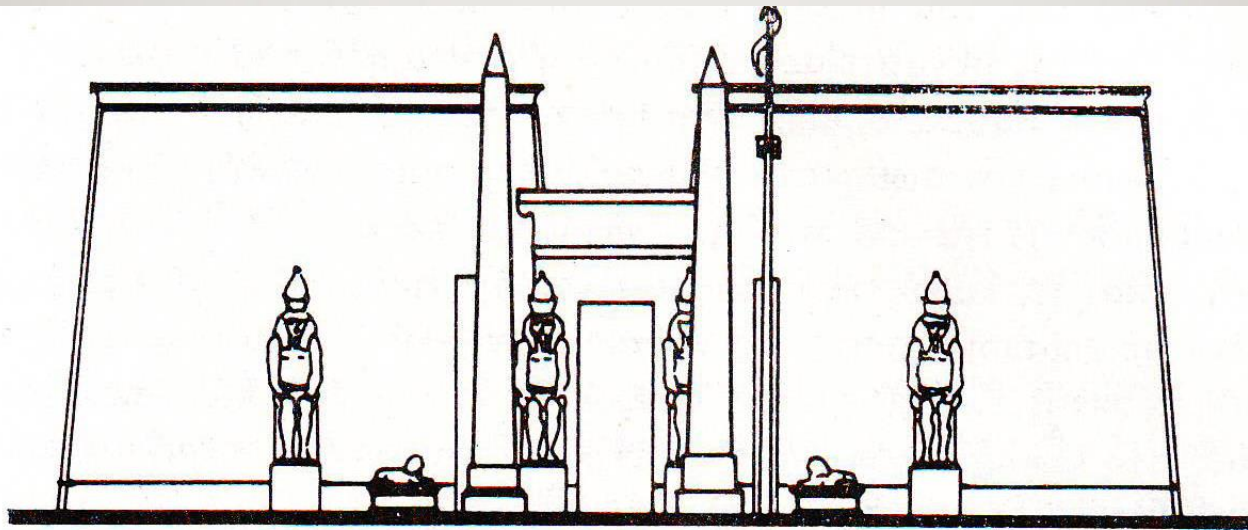


3. Αἰγυπτιακὰ κιονόκρανα: α Μὲ ἀνοικτὸ ἄνθος τοῦ λωτοῦ, β Φοινικόσχημο, γ Μὲ κλειστὸ τὸ ἄνθος τοῦ λωτοῦ, δ καὶ ε Σύνθετα ἀτορικά (Choisy).



5 0 3 0 5 M

6. Τυπική διάταξη αίγυπτιακού ναού. Ὁ ναὸς τοῦ Χονσοῦ στὸ Καρνάκ.
Ἀξονομετρικό, κατὰ μῆκος τομὴ καὶ κάτοψη (Fletcher).



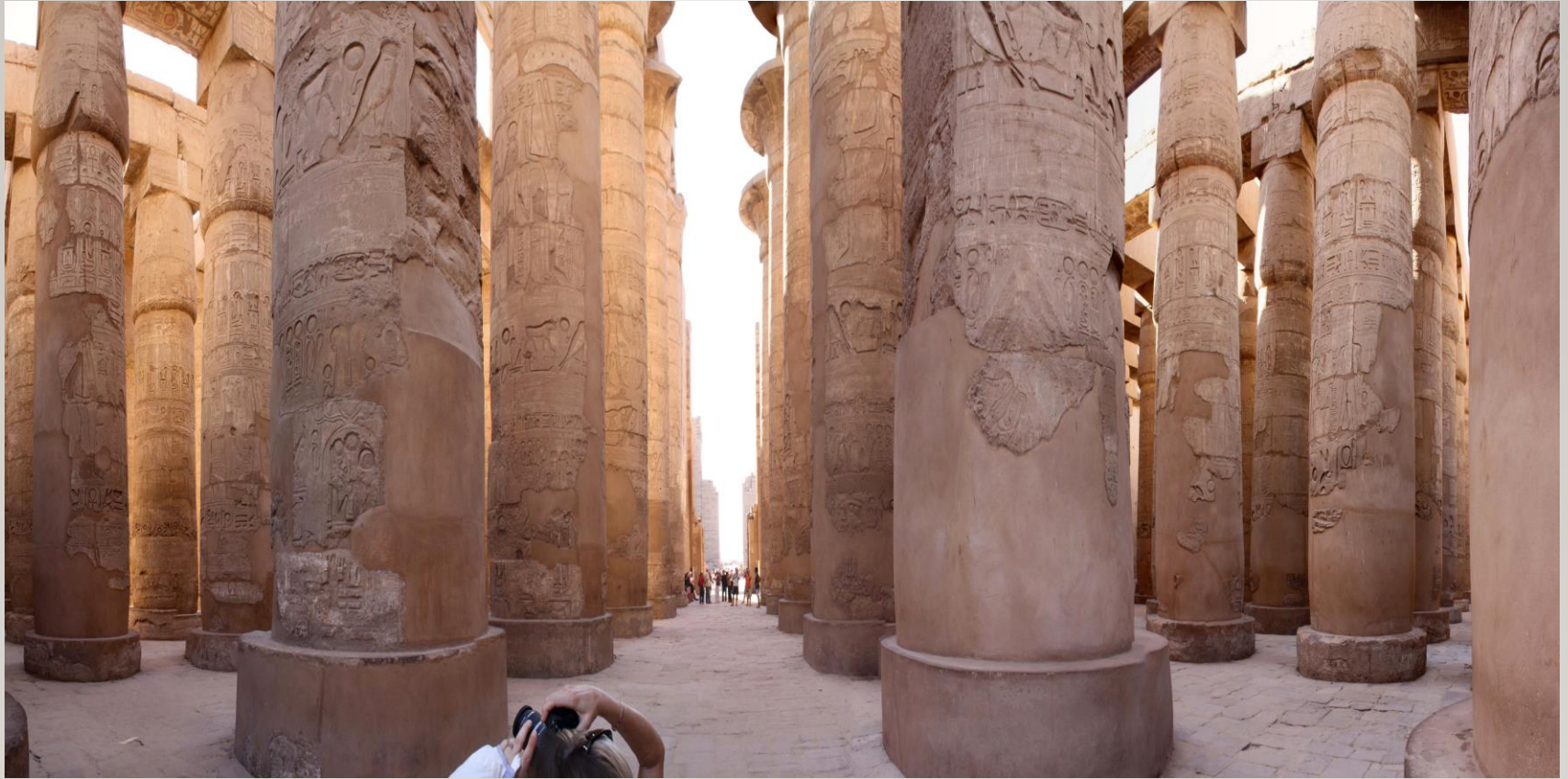
7. Τυπική πρόσοψη αἰγυπτιακοῦ ναοῦ μὲ πυλῶνα. Ὁ ναὸς τοῦ Λούξορ.

ΟΒΕΛΙΣΚΟΣ



ΛΟΥΞΟΡ





KAPNAK



ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΜΠΟΥ ΣΙΜΠΕΛ



ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΦΑΡΑΩ



-
- Ο Φαραώ θεωρείται γιος του υπέρτατου θεού των Αιγυπτίων, του **Όσιρι**. Είναι απόλυτος κυρίαρχος, διοικεί το στρατό και είναι ο ανώτατος θρησκευτικός αξιωματούχος. Ο Φαραώ για να κυβερνά χρησιμοποιεί πλήθος κρατικών υπαλλήλων.

-
- Οι **χωρικοί** αποτελούν τα **εννέα δέκατα** του αιγυπτιακού πληθυσμού και **δεν είναι ιδιοκτήτες** των κτημάτων που καλλιεργούν.
 - **Πληρώνουν** στους κατόχους της γης (Φαραώ, κρατικούς υπαλλήλους, ιερατείο). Οι τεχνίτες ζουν στις πόλεις. **βαρείς φόρους**
 - Είναι ξυλουργοί, οικοδόμοι, σιδηρουργοί, επεξεργαστές μετάλλων, χρυσοχόοι, ξυλογλύπτες και λιθοξόοι. Στα ορυχεία της ερήμου εργάζονται κυρίως αιχμάλωτοι πολέμου.

Η ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

- Η θρησκεία των Αιγυπτίων είναι **πολυθεϊστική**. Οι κυριότεροι από τους θεούς είναι ο **Άμον Ρα**, θεός του ήλιου, ο **Όσιρις**, θεός του ήλιου και της βλάστησης, και η **Ίσις**, θεά της γονιμότητας.
- Οι ναοί θεωρούνται οίκοι του θεού και οι ιερείς τελούν τα λατρευτικά τους καθήκοντα στο όνομα του Φαραώ. Οι Αιγύπτιοι πιστεύουν στη μετά θάνατον ζωή, γι' αυτό φροντίζουν να ταριχεύουν τους νεκρούς (μούμιες).

ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΑΝΔΡΑΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑ

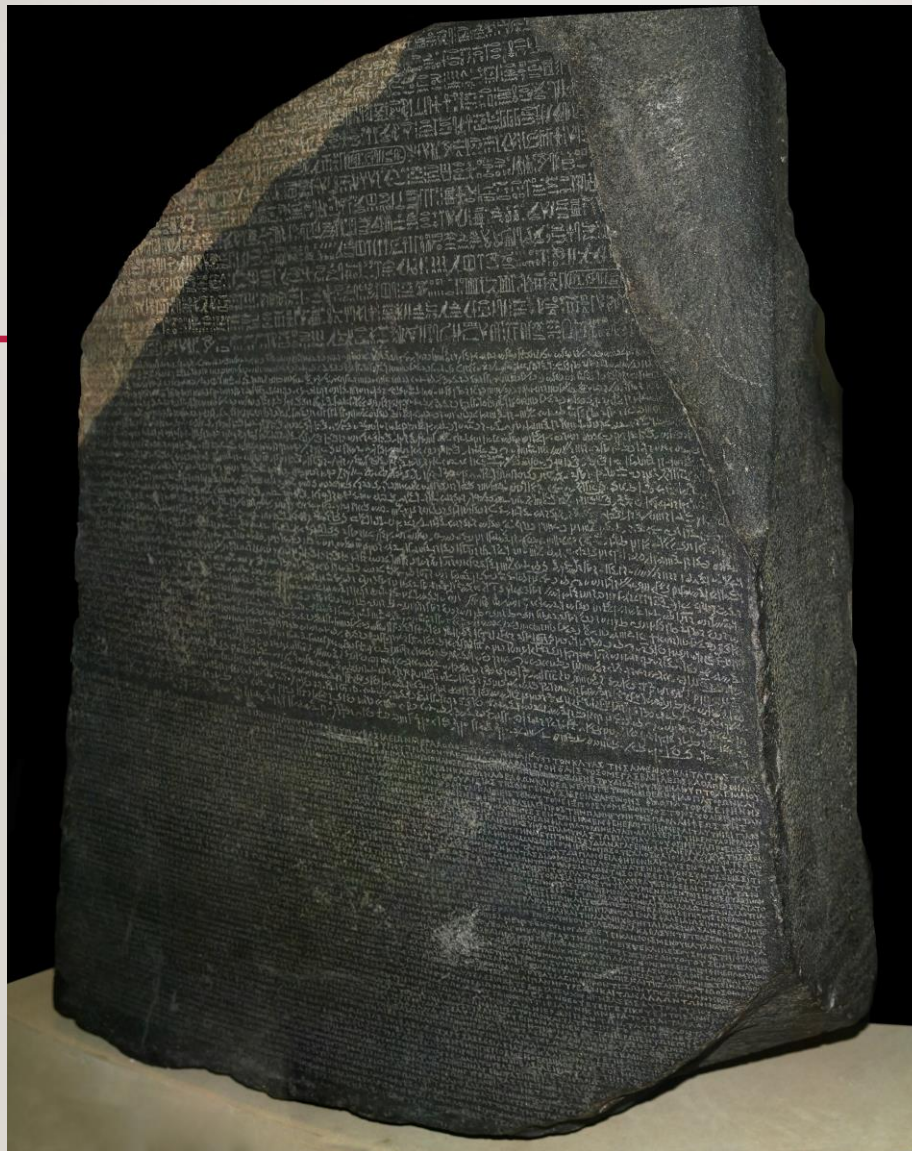


-
- Οι Αιγύπτιοι χρησιμοποιούν ένα είδος γραφής, τα **ιερογλυφικά**. Γράφουν επάνω σε πάπυρους, αλλά και οι τοίχοι των μνημείων είναι γεμάτοι από ιερογλυφικά κείμενα.

Ο ΣΑΜΠΟΛΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΩΝ ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΩΝ

- Ο Ιωάννης Φραγκίσκος Σαμπολιόν γεννιέται το 1790. Από τα παιδικά του χρόνια νοιώθει ένα αληθινό πάθος για την αρχαία Αίγυπτο. Έχοντας αργότερα ένα πλήθος κειμένων σε ιερογλυφικά, που είχαν ανακαλυφθεί και αντιγραφεί από διάφορους σοφούς ερευνητές κατά την εκστρατεία του Ναπολέοντα και κυρίως μια αντιγραφή της «στήλης της Ροζέττας», κατορθώνει το 1822 να αποκρυπτογραφήσει τα ιερογλυφικά.

- Η στήλη που βρέθηκε στη **Ροζέττα**, κοντά στην Αλεξάνδρεια, το 1799, φέρει ένα κείμενο χαραγμένο με τρεις διαφορετικές γραφές, **ιερογλυφική, ελληνική και δημοτική αιγυπτιακή**, γραφή σε ευρεία χρήση κατά την εποχή των Πτολεμαίων. Γνωρίζοντας την ελληνική, ο Σαμπολιόν διαβάζει το όνομα Πτολεμαίος στο ελληνικό τμήμα της στήλης. Όμως ο Σαμπολιόν κατάλαβε ότι τα ονόματα των Αιγυπτίων βασιλέων γράφονταν πάντοτε σε ένα πλαίσιο. Ανακαλύπτοντας το πλαίσιο του Πτολεμαίου στην ιερογλυφική γραφή της στήλης, αρχίζει να συγκρίνει τα ιερογλυφικά με την ελληνική γραφή. Έτσι αρχίζει να αποκρυπτογραφεί τα ιερογλυφικά.



Des écritures hiéroglyphique & démotique des anciens Egyptiens

[illegible]